

Hayto, Ligia

Zebranie Zespołu Historii Nauk Rolniczych

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 28/3-4, 698-699

1983

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

tedy badawcze. Opr. Jerzy Topolski (Łódź 1971) — podjął rozważania dotyczące definicji i metod badania takich zjawisk jak tradycja oraz świadomość i kultura historyczna społeczeństwa. Referent zwrócił uwagę na rozległość i złożoność terminu „świadomość historyczna” i wyraził wątpliwość, czy wobec jego wieloznaczności może być użytecznym narzędziem badawczym. Franciszek Bronowski podkreślił, że badając rozwój dziejowy społeczeństw historycy mają do czynienia bądź z okresami o jednolitym profilu ideowym, bądź też okresy o dużej dynamice przemian świadomości społecznej, okresy fermentu, generalnych przeobrażeń, konfrontacji dążeń, ścierania się postaw i tendencji. Oświecenie było okresem burzliwych przemian i przewartościowań. Zmusza to historia do specjalnej ostrożności w stosowaniu generalizacji i w budowaniu modeli stanu umysłowego ówczesnego polskiego społeczeństwa. Autor referatu zwrócił też uwagę na różnicowanie świadomości historycznej (świadomość historyczna ogólnopolska i regionalna, świadomość historyczna różnych grup i warstw społecznych), wobec czego postulował konieczność rozciągnięcia badań nad tym zjawiskiem poza elitę intelektualną kraju, sięgnięcie do nowych źródeł, do różnych metod badawczych.

Referat dra F. Bronowskiego — uzupełniony przez dłuższą, przewidzianą w programie zebrania wypowiedź doc. Ireny Łossowskiej — pobudził zebranych do przedyskutowania poruszonych w nim zagadnień. W dyskusji wzięli udział prof. Irena Stasiewicz-Jasiukowa, doc. Władysław Maria Grabski, doc. Julian Dybiec, dr Lesław Gruszczyński. Rozważano kwestię stosunku świadomości historycznej do światopoglądu (Irena Stasiewicz-Jasiukowa), trudności metodologicznych w badaniu świadomości historycznej za pomocą recepcji piśmiennictwa (Julian Dybiec), edukacji historycznej poprzez kazania (Lesław Gruszczyński) oraz poprzez szkołę i rodzinę (Julian Dybiec), czynnika racjonalnego i irracjonalnego w świadomości historycznej (Władysław M. Grabski).

Jan Kozłowski
(Warszawa)

ZEBRANIE ZESPOŁU HISTORII NAUK ROLNICZYCH

14 XII 1982 r. odbyło się w Krakowie zebranie Zespołu Historii Nauk Rolniczych. Przewodniczący, prof. Stanisław Brzozowski, przedstawił wyniki pracy Zespołu w r. 1982 oraz plany na najbliższy rok. Następnie wyłożono referaty.

Dr Jan Hanił omówił *Przepowiednie i prognozy meteorologiczne dla rolnictwa na obszarze Polski Południowej do r. 1919*. Referat obejmował historyczny rozwój obserwacji meteorologicznych i związanych z nimi przysłów ludowych od czasów starożytnych. Podkreślono popularyzatorską rolę kalendarzy w XVI—XVIII w., następnie rozwój meteorologii naukowej od XVII w., związany z zastosowaniem przyrządów meteorologicznych oraz stopniowe wprowadzanie regularnych prognoz meteorologicznych dla rolnictwa. Omówiono też nauczanie meteorologii w średniej szkole rolniczej w Czernichowie i na Studium Rolniczym UJ.

W dyskusji, w której zabrali głos dr Zdzisław Kosiek, prof. Stanisław Brzozowski, doc. Julian Dybiec, mgr Jamina Oleszakowa, poruszono m. in. sprawę obserwacji meteorologicznych prowadzonych w Wyższej Szkole Rolniczej w Dublanach i wpływu, jaki te badania wywierały na rolnictwo praktyczne, działalność Komisji Edukacji Narodowej w zakresie rozpowszechniania prognoz, a także prace meteorologiczne Komisji Fizjograficznej.

Referat wygłoszony przez mgr Marię Zawłocką: *Z dziejów kobiecych studiów rolniczych na UJ do 1939 r.* poświęcony był losom absolwentek Studium i Wydziału Rolniczego UJ, które ukończyły studia rolnicze w Krakowie w okresie

1890—1939. We wstępie autorka przypomniała najwybitniejsze postacie kobiet polskich zasłużonych dla rolnictwa, jak Izabela Czartoryska, Anna Jabłonowska i inne. Spośród 150 absolwentek studiów rolniczych na UJ w wymienionym okresie uzyskano dotychczas informacje o losach około 100. W tej liczbie znajduje się m. in. 10 doktorów filozofii lub nauk rolniczych oraz liczne autorki artykułów i książek rolniczych.

W ożywionej dyskusji zwrócono uwagę na zainteresowanie Polek, przebywających za granicą, studiami rolniczymi w Krakowie oraz na mały procent absolwentek w stosunku do liczby podejmujących studia rolnicze, co wiązało się z brakiem perspektyw zawodowych dla kobiet w rolnictwie, zwłaszcza przed 1918 r.

Uczestnikom zebrania udostępniono wystawę polskich i zagranicznych publikacji dotyczących historii rolnictwa, zorganizowaną w sali Biblioteki Głównej Akademii Rolniczej w Krakowie.

Ligia Hayto
(Kraków)

Z K R A J U

SPOTKANIE Z PROFESOREM KONRADEM GÓRSKIM

Redakcja „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki” od 1976 r. drukuje na swych łamach autobiografie naukowe. Na ogół wzbudzają one szerokie zainteresowanie czytelników, dokumentowane niemal natychmiast znikaniem czasopisma z półek księgarskich. Niektóre autobiografie były już w całości lub we fragmentach przedrukowane. Redakcja planuje ponadto wydanie ich w formie osobnej publikacji.

Stało się też tradycją, że Redakcja organizuje spotkania z autorami autobiografii. Uczestnikom pozostała długo w pamięci intelektualnie inspirujące spotkania z Profesorem Stanisławem Lorentzem w Starej Pomarańczarni, z Profesorem Stefanem Kieniewiczem w Nieborowie oraz z Profesorem Władysławem Tatarkiewiczem w Pałacu Staszica. Niektóre z tych uroczystych posiedzeń (np. poświęcone działalności naukowej Jerzego Konorskiego, którego autobiografię opublikowano pośmiertnie) zostały odnotowane nawet w czasopismach specjalistycznych.

Ostatnie spotkanie odbyło się w dniu 4 III 1983 w gmachu Muzeum Ziemi PAN w Warszawie. Prof. Irena Stasiewicz-Jasiukowa, wieloletni redaktor naczelny „Kwartalnika”, podejmowała wraz z Komitetem Redakcyjnym Profesora Konrada Górskiego. Autobiografia tego uczonego została zamieszczona w numerze 3—4 z 1982 r. „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki”; przyjęto ją z wielkim zainteresowaniem nie tylko w środowisku historyków literatury. Stwierdzenia Profesora — jak np. że przy ocenie dorobku uczonego winno się „[...] kierować nie tym, gdzie i jak on błędził, lecz tym, co nowego wniósł do dziedziny, w której pracował” — mają przecież znaczenie refleksji ponadprofesjonalnej. W autobiografii, rzecz zrozumiała, podobnych refleksji jest więcej.

Z obowiązku kronikarskiego odnotować należy przebieg spotkania. Otworzyła je prof. Stasiewicz-Jasiukowa nawiązując do stwierdzenia z autobiografii: szeroki ogół odbiorców kultury podziwia uczonych, artystów natomiast kocha, właśnie bowiem oni w swych dziełach dają wyraz odwiecznym i najgłębszym ludzkim przeżyciom. Było to podstawą do szerszej refleksji na temat przyczyn odmiennej uczuciowej skali w ocenie artysty i uczonego. Istotną przyczyną jest — zdaniem I. Stasiewicz-Jasiukowej — bariera, jaką tworzy między uczonym-twórcą a czytelnikiem.